

СОРТОВІ РОСЛИННІ РЕСУРСИ УКРАЇНИ НА 2008 РІК

В. Я. Гончарук, кандидат юридичних наук,

М. І. Загинайло, завідувач відділу кваліфікаційної експертизи сортів рослин
Український інститут експертизи сортів рослин

Вступ. Сільське виробництво висуває обґрунтовані вимоги до нових сортів та гібридів, зокрема необхідність комплексного поєднання високого рівня продуктивності зі стійкістю проти шкочинних хвороб і шкідників, несприятливих, особливо стресових факторів середовища, високої якості продукції, технологічності у виробництві, лежкості, транспортабельності, довгої тривалості зберігання і переробки. Тому використання сортових рослинних ресурсів є найважливішою ланкою сільського господарства - основою економічного і соціального розвитку держави.

До 2020 р. питома вага приросту врожаю, одержаного за рахунок нового покоління сортів, складатиме 70-80 відсотків або в 2-3 рази вище теперішнього рівня.

Визначальним у цьому питанні є схвалення Кабінетом Міністрів України Концепції з формування національних сортових ресурсів, у якій вперше сортові рослинні ресурси виділені як основний біологічний засіб, що складається із сукупності охороноздатних сортів зернових, кормових, технічних, овочевих, ефіроолійних, квітково-декоративних, плодово-ягідних, лісових культур та винограду [1]. Такі сорти за результатами кваліфікаційної експертизи відносяться до об'єктів інтелектуальної власності. Рішення цієї задачі неможливе без організації комплексної оцінки сортів.

Мета досліджень. Отримання результатів базувалося, у першу чергу, на досягненнях селекційних установ і окре-

мих селекціонерів та експертній оцінці сорту в державному випробуванні за придатністю його до поширення в Україні відповідно до Методик державного випробування сортів рослин [2].

Результати досліджень. На виконання Закону України «Про охорону прав на сорти рослин» сформована та затверджена Програма польових досліджень державної кваліфікаційної експертизи сортів рослин.

До програми 2007 року включено 1696 сортів та гібридів.

Експертиза проводилася по 149 культурах. Програму польових досліджень виконували 93 експертні заклади, де вивчали 49087 сортодослідів, зокрема ВОС - 5892, ПСП (придатність сорту до поширення) - 30690. Польові та лабораторні досліді проводили 735 агрономів-експертів. Для визначення якісних показників проведено понад 15 тисяч хіміко-технологічних аналізів. Під досліді було відведено приблизно 7 тисяч гектарів.

Підсумки польових досліджень за 2007 р. були попередньо уважно проаналізовані, обговорені в обласних сільськогосподарських органах і передані до Держсортслужби, де статистично опрацьовані і ретельно вивчені науковими фахівцями Інституту.

Після цього узагальнені підсумки і подані на розгляд секцій Експертної ради. До складу секцій експертних рад входили працівники Держсортслужби й інституту, закладів експертизи, провідні вчені, представники вищих навчальних

державних закладів, агропромислового виробництва та громадських організацій.

Секції розглянули результати державної експертизи сортів рослин відповідно до встановлених вимог. Матеріали роботи секцій зафіксовані протоколами, пропозиції передані до Секретаріату, відповідно до «Положення про Експертну раду Держсортслужби.

Секція озимих і ярих зернових, зернобобових та круп'яних культур (голова секції - *Лінчевський Анатолій Адамович*)

Уперше за багато років 69 відсотків сортів пшениці озимої віднесені до категорії сильних. Майже 40 відсотків сортів мають підвищену зимостійкість, що гарантовано визріватимуть в усіх ґрунтово- кліматичних зонах України.

Серед найкращих нових сортів пшениці м'якої озимої звертають на себе увагу високоврожайні: Ассоль (ТОВ «Степова»), Антонівка (СГІ УААН), Станіслава («Насіння Луганщини»), Царівна (Білоцерківська с.д.ст.), Богиня (Донецький ІАПВ).

Усі вони віднесені до категорії сильних пшениць. Вміст білка становить 14- 15, клейковини 30-34 відсотки. Об'єм хліба - 1100-1390 мл. Мають підвищену морозо- та зимостійкість. Рівень врожайності - 6,2-7,5 т/га, стійкі до полягання, осипання та посухи.

З 2008 р. до Державного реєстру внесено український сорт - дворучку Хуторянка (ФГ «Теософ»), який в середньому за 3 роки показав рівень врожайності озимого посіву - 6,58, а ярого - 4,8 т/га.

До Державного реєстру сортів рослин, придатних для поширення в Україні, запропоновано два ранньостиглі сорти - Косоч (заявник О. В. Кочубей та інші) та Ювілейна 100 (заявник Краснодарський НДІСГ ім. П.П. Лук'яненка), які дозрівають на 5-9 днів раніше стандартів, що на сьогодні важливо для виробництва. Занесено також два сорти пшениці твердої озимої Кассіопея (заявник НВФ «Дріада») та Континент (заявник СГІ УААН) з рівнем урожайності 5- 6 т/га.

В останні роки значно покращилася селекція ярої пшениці. Із 11 сортів, запропонованих до Державного реєстру, 4 віднесені до вищої категорії якості - білка мають 14-17,1%, клейковини - 29,7- 35,4%, об'єм хліба - 1000-1100 мл та хлі

бопекарські якості оцінені у 8-8,5 бала. За роки випробування дані сорти показали високий рівень урожайності в усіх ґрунтово- кліматичних зонах - 3,8-5,3 т/га. Це сорти: Євдокія (заявник ІР ім. В. Я. Юр'єва УААН), Тюбалт (заявник Здатен Юніон), ПХРСВ - 03 (Сіннер Брос & Бресна- хан).

Заслужують уваги 4 нові врожайні сорти тритикале озимого, які мають високий рівень урожайності - 5-6 т/га, підвищену морозо- та посухостійкість, а також осипання: Інтерес (заявник ТОВ «Насіння Луганщини»), Раритет (ІР ім. В. Я. Юр'єва УААН), Валентин 90 (Краснодарський НДІСГ ім. П. П. Лук'яненка), та Пурпурний (заявник СФГ «Родень»). Усі вони мають показники високої стійкості проти найбільш поширених небезпечних хвороб.

Постійно зростає питома вага нових сортів жита та ячменю озимих.

Особливу увагу необхідно звернути на нові сорти жита озимого - Купалинка (ІЗ і селекції НАН Білорусії), Слобожанець (ІР ім. В. Я. Юр'єва УААН), які в першу чергу, характеризуються високою морозо- та зимостійкістю і сорти ячменю озимого Сейм (МІП ім. В.М. Ремесла) та Сіндерелла - Німецької селекції. Вони дозрівають на 10-12 днів раніше пшениці озимої і врожайність їхня сягає 6,5- 7,7 т/га.

З кожним роком все більшого значення набуває тритикале яре. Завдяки кропіткій праці селекціонерів вдалося за короткий період отримати сорти з високим рівнем урожайності. На 2008 р. до Державного реєстру запропоновано включити 2 сорти тритикале ярого - Легінь харківський (ІР ім. В. Я. Юр'єва УААН), Вересоч (НАУ), які за роки державного випробування показали середню врожайність 4,3-4,5 т/га. Сорти стійкі до полягання, осипання, посухи та проти борошнистої роси і фузаріозу.

В останні часи все більшого значення набуває пивоварний ячмінь. На 2008 р. пропонується занести до Державного реєстру 12 нових сортів, з яких у випробуванні виділили, в першу чергу, Максим («Агро-Інтер»), Ростенцій (ТОВ «Степова»), Ебсон (фірма «Осева Прага»), Себастьян (фірма «Себеко»), Еней (СГІ УААН), Виклик (ІР ім. В. Я. Юр'єва УААН) та Авгій (МІП ім. В.М. Ремесла) - з високими пивоварними властивостями: екстрактивність - 80-82%, білок - 10,5-

11,5%, рівень урожайності - 5,5-6,5 т/га. Це дало можливість уперше довести рівень пивоварних ячменів у Державному реєстрі до 58 відсотків.

Заслужують на увагу товаровиробників два високоврожайні сорти вівса - Житомирський („ДАЕУ”) та Зірковий („ЧІ-ПАВ”), які за роки випробування показали середню врожайність - 5,1-5,2 т/га, мають високий вихід крупи, придатної для дієтичного харчування.

В останні 5 років значно покращилися сортові ресурси гороху. На 2008 р. до Державного реєстру сортів рослин придатних для поширення в Україні, запропоновано 5 нових сортів, які мають середню врожайність 3,2-3,6 т/га, відносяться до різних груп стиглості, неосипаючого типу, стійкі до посухи, кореневих гнилей та придатні до механізованого збирання. Це сорти Глянс і Царевич (ІР ім. В. Я. Юр'єва УААН), Кадді (ТОВ "Верес"), Зінківський (ПДАА) і Петронум (ТОВ «Степова»), який має 25,6% білка.

У 2008 р. кількість сортів у Державному реєстрі сортів рослин, придатних до механізованого збирання, зросла до 65 відсотків. Тільки завдяки цим властивостям є змога підвищити врожайність гороху на 1,5 ц/га і стабілізувати її у виробництві на рівні 3,5-4 т/га.

Секція кукурудзи та сорго (голова - *Дзюбецький Борис Володимирович*) запропонувала занести до Державного реєстру: 15 ранньостиглих гібридів, 49 - середньоранніх, 37 - середньостиглих, 7 - середньопізніх. Відхилено 11 гібридів.

Як показує досвід останніх років, сортимент кукурудзи, представлений гібридами, які здатні давати високі врожаї в усіх регіонах України. Значно зросла кількість гібридів української селекції (39 відсотків), тоді як 5 років назад цей показник сягав 29 відсотків. По ранньостиглій групі він становить 40%, а середньостиглій - 43%;

Із ранньостиглих (ФАО 180-190) гібридів заслуговують уваги Суботівський 190 СВ (ІФРІГ НАНУ), Віраж 178 МВ (ІЗГ та компанія «Маїс»), середньоранніх (ФАО 210-230) - КХА 4162 (фірма КВС), МАС 24А (фірма «Майсадур»), Пустоварівський 280 СВ (ТОВ «Колос», ТОВ «Расава»), Переяславський 230 СВ (ІФРІГ НАНУ). Результати випробування підкреслили характерну особливість цих гібридів - надзвичайну стабільність врожай

ності та стійкість проти хвороб. Серед інших особливостей - швидкий стартовий ріст у початковий період розвитку культури при нестачі вологи під час появи сходів. Результати державного випробування показали високу стійкість даних гібридів до полягання та добру жаро- і посухостійкість, а також швидку віддачу вологості при дозріванні.

Секція картоплі (голова секції - *Пашківська Юлія Володимирівна*).

Із 14 сортів, які запропоновано включити до Державного реєстру, один ранньостиглий, шість - середньоранніх, п'ять - середньостиглих, два - середньопізні.

В першу чергу звертають на себе увагу столові сорти, які мають відмінні смакові якості. Це Скарбниця (Інститут картоплярства УААН), Лаура («Європ-лант», Німеччина), Ред Леді («Золана», Німеччина) та Тайфун (Поморсько-Мазовецька Годівля, Польща). Урожайність бульб за роки випробування становила 25,8-41,4 т/га, вміст крохмалю - 14-17%, стійкі проти нематоди з доброю товарністю і лежкістю бульб.

Сьогодні до Державного реєстру занесені сорти, які використовуються для технічної переробки (10 відсотків). На 2008 р. запропоновано нові цінні сорти для отримання чіпсів високої якості. Доповнення сортового конвеєра новими сортами, придатними для переробки на картоплепродукти, має важливе значення для зміцнення стабільності роботи господарств сировинної зони переробних підприємств. Такі сорти як Піроль та Бонус (Норіка) є високоінтенсивними і за комплексом господарсько-корисних ознак, придатні для вирощування в умовах України. Мають рівень врожайності 30-40 т/га. Результати тестування зразків картоплі цих сортів виявили оптимальний уміст сухих речовин, відсутність внутрішніх дефектів бульб, світлий колір чіпсів та їхні високі смакові якості. Вони характеризуються тривалим зберіганням, не втрачаючи якісних показників.

Секція цукрового та кормового буряків (голова секції - *Роїк Микола Володимирович*).

До Державного реєстру сортів рослин, придатних для поширення в Україні, запропоновано занести 21 гібрид цукрового та 2 сорти кормового буряків.

Потрібно відмітити гібриди Золеа (фірма Штрубе), Леонарда (КВС) та І ЦБ 0505 (ІЦБ УААН). За роки випробування збір цукру становив 9-11 т/га, цукристість

- 17-18 відсотків, вихід цукру - 7,85-8,9 т/га та високі показники динаміки приросту цукру. Гібриди стійкі проти коренеїда, церкоспорозу, накопичують максимальний відсоток цукру в господарсько-необхідні строки збирання.

Крім того, що з 21 гібрида, вперше запропоновах до Державного реєстру, 6

- стійкі до найшкодочиннішої карантинної хвороби - ризоманії, яка в Україні ідентифікована в 10-ти областях. Накопичення інфекції з кожним роком зростає, особливо в західних регіонах України. Єдиним економічно доцільним і надійним заходом боротьби з ризоманією є використання на інфікованих ґрунтах стійких проти хвороби сортів та гібридів. А їх на сьогодні Державний реєстр нараховує 18.

З кормового буряку заслуговують уваги три сорти - Дністер (Коломийська дослідна станція), Джамон та Монро (фірма Флорімонд Депре), які мають урожайність 8,99-11,63 т/га сухої речовини, урожайність коренеплодів - 72,1-83,2 т/га, маса коренеплоду - 796-900 г, уміст сухої речовини - 11,2-15,4%. Вони стійкі до церкоспорозу та коренеїда.

Секція кормових культур (голова - *Бабич Анатолій Олександрович*) рекомендувала занести до Державного реєстру 24 сорти по 19 видах. Поступило 28 пропозицій, зокрема 15 однорічних і 9 багаторічних трав.

Слід відмітити, що за 10 останніх років кількість видів культур у Державному реєстрі збільшилась від 49 до 85, а нові сорти становлять понад 30 відсотків.

Заслуговує уваги сорт вики ярої - Євгена (Білоцерківська д.-с. ст.). Урожайність зеленої маси в сухій речовині за роки випробування сягала 7,28-7,49 т/га, сирого протеїну -19-19,7%.

Широке використання найдуть нові сорти: безалкалоїдного люпину жовтого Макарівський та люпину вузьколистого Пелікан (Інститут землеробства УААН), боби кінські - Переможець (Коломийська д. ст.), пелюшка Древлянська (Інститут сільського господарства), середела посівна Ольгінська (Інститут с. г. Полісся), з підвищеною стійкістю до посухи суданська трава Веда 7 (Інститут зернового гос

подарства) і Білявка (Генічеська дослідна станція).

З багаторічних трав добрі результати показали нові сорти еспарцету Адам (СГІ), люцерна посівна Сиваш (ЗПР), конюшина повзуча (біла) Юра і Муравка, житняк гребінчастий Петрівський (ІК УААН).

Секція олійних та прядивних культур (голова - *Кириченко Віктор Васильович*) з 206 пропозицій запропонувала внести до Державного реєстру 94 гібрида соняшнику різних груп стиглості: 13 скоростиглих, 14 ранньостиглих, 7 середньоранніх, 8 середньостиглих, 11 з високим умістом олеїнової кислоти.

Важливим фактором для товаровиробників усіх форм власності є те, що 52 відсотки соняшнику представлені скоростиглими і ранньостиглими гібридами (дозрівають за 90-100 днів), а їхня середня врожайність становила 2,4-3,4 т/га, вміст жиру - 48,2-51,9%, білка - 17-19%. Запропоновані гібриди стійкі проти вовчка і толерантні до фомопсису: Рябота (Інститут олійних культур УААН), МАС96А («Майсадур Семанс»), Сотник (ТОВ «Насіння Луганщини»), Шанс («Селена»), Квін (ІР ім. В. Я. Юр'єва УААН), Фабіола (фірма Кассад Семанс), ПР63А86 (фірма «Піонер»), Вихід олії з 1 га становить від 1237 до 1699 кг/га, стійкість до полягання, осипання та посухи висока. Максимальна врожайність у випробуванні сягала 4,06-5,20 т/га.

Відбулися позитивні зміни і в якісному відношенні. На 2008 р. запропоновано вперше занести до Державного реєстру 8 гібридів з високим умістом олеїнової кислоти - 69-80%, та один гібрид з умістом пальмітинової кислоти 20,1%, вони дають високоякісну олію, яка протягом довгого періоду не гіркне, тобто придатна для тривалого зберігання, і з якої можна отримувати високоякісні сорти маргаринів, майонезу.

У 2008 р. їхній рівень у Державному реєстрі становитиме 8 відсотків, п'ять років тому не було жодного.

Товаровиробникам рекомендовано високопродуктивні сорти озимого та ярого ріпаків, сої з різними строками дозрівання, що значно поліпшує сортооновлення (до 65%).

Щодо ріпаку, то запропоновано занести до Державного реєстру 8 сортів озимого та 3 сорти ярого. Сорти озимого

ріпаку Джеспер (Сенекко Сідз), Дема (Івано-Франківський ІАПВ), Нельсон («Сінгента») мають рівень врожайності 3,0-3,7 т/га з умістом жиру 43-46%, білка - 23- 25%, ерукової кислоти - 0,2-0,5% та 0,5-0,8% глюкозинатів, що відповідає міжнародним стандартам.

До Державного реєстру запропоновано один скоростиглий, два ранньостиглі, п'ять середньоранніх і чотири середньостиглі сорти сої. Скоростиглі та ранньостиглі Анастасія («Соевий вік»), Смолянка (Інститут кормів), Говерла (Коломийська д. ст.) можуть дозрівати в усіх ґрунтово-кліматичних зонах. Урожайність даних сортів становила 2,1-3,0 т/га, вміст жиру 21-24%, сирого протеїну - 35-37%. Сорти сильно уражуються переноспоро-зом, аскохітозом.

Секція овочевих та баштанних культур (голова - *Бобось Ірина Макарів-на*) запропонувала занести до Державного реєстру 322 сорти та гібриди. Вперше сорти української селекції становили 41%.

Із запропонованих до Державного реєстру 230 сортів 92 сорти закритого ґрунту.

Незважаючи на тенденцію зменшення на ринку овочевих культур України: ської селекції вдалося виявити і запропонувати 166 сортів, які мають високий рівень врожайності, відмінні смакові якості, високу товарність, підвищений вміст вітамінів, толерантність до хвороб.

Секція плодово-ягідних, винограду, декоративних, ефіроолійних та лісових культур (голова - *Кондратенко Петро Васильович*) внесла пропозиції вперше занести до Державного реєстру 90 сортів плодів: яблуна - 8 сортів, груша - 3, айва - 2, черешня - 7, слива - 3, айгіндія - 2 сорти.

Деякі з нових сортів черешні, наприклад, надранні сорти Услала і Призерка (Нікітський ботанічний сад), мають високий вміст цукру - 10,3-11,3%, відрізняються високою стабільністю врожайності, період плодоношення настає на 3-4 рік, урожайність з дерева становить 17-20 кг, загальна - 4,1-4,8 т/га, дегустаційна оцінка - 8-9 балів.

Ранній сорт сливи Пам'ять матері, середньостиглий сорт Кантата та середньопізній - Оригінальна (Інститут помології ім. Симиренка) мають масу плодів 37- 43 г, середню врожайність з дерева 32,5-

41,3 кг, вміст сухих речовин плодів - 9- 12,8%, кислотність - 0,65-0,83%, дегустаційну оцінку - 8,2-8,6 бала.

З ягідної групи звертає на себе увагу сорт смородини чорної Аспірантська (НАУ) з підвищеним умістом вітаміну С - 254 мг/100 г, масою плодів 1,8-3,8 г, високою дегустаційною оцінкою (8,5-9 балів).

Уперше запропоновано 5 сортів чорниці з різним періодом дозрівання, високим умістом товарної продукції - 85-90%, урожайністю - 2,7-3,03 т/га.

Лікарську групу поповнили нові сорти м'яти перцевої Лебедина пісня (Дослідна станція лікарських рослин) з умістом ментолу 59,8%, збором ефірної олії - 98,5 кг/га; Мачок жовтий - збір алкалоїду глауцину 35,2 кг/га та сорт шавлії мускатної Тайган - ефірної олії збирається біля 46,5 кг/га. Полін кримський та полін лимонний (НБС) з підвищеним умістом то- йонів (94 - 95%), збір ефірної олії з полину кримського становить 180 кг/га. Основне призначення цих культур - використання у фармацевтичній і парфумерній промисловостях.

Стосовно винограду, вперше пропонується включити до Державного реєстру 5 сортів української селекції. Сорт Флора столового напряму використання, а Гранатовий Магарача, Гвігне, Пам'яті Голодриги, Красень - технічні, придатні для виготовлення марочних вин, вміст цукрів становить 26,3-27%, вихід соку - 78-80%, стійкі проти мільдю, сірої гнилі. Мають високу дегустаційну оцінку вина.

Державний реєстр за останні 10 років поповнився новими видами цінних культур: сорго рисозерне, тритикале яре, гірчиця біла та сиза, рижий ярий, цикорій, конюшина відкритозіва, мальва, пайза, серадела, фацелія, люцерна хмелевидна, мітлиця біла, чина лісова, свербіга, тифон, трава Колумба, майоран, хурма, фундук, мигдаль, інжир та багато інших. Якісно поліпшений гібридний склад кукурудзи, особливо ранньостиглої групи, збільшено сортовий склад ярої пшениці, пивоварного ячменю, з'явилися сорти з підвищеною стійкістю до найнебезпечніших хвороб. Рівень сортозаміни по основних сільськогосподарських культурах доведено до 85-90 відсотків. Кількість новореєстрованих сортів зазначених видів у Державному реєстрі доведена до 44 відсотків.

Висновки. 1. За підсумками роботи закладів експертизи та секцій Експертною радою Держсортслужби прийнято рішення рекомендувати:

- до державної реєстрації майнового права інтелектуальної власності на поширення 775 сортів;

- відмовити в державній реєстрації майнового права інтелектуальної власності на поширення 48 сортів;

- до державної реєстрації майнових прав інтелектуальної власності 712 сортів;

- відмовити в державній реєстрації майнових прав інтелектуальної власності 12 сортам;

- затвердити перелік перспективних для поширення в Україні на 2008 рік 316 сортів.

2. Надати користувачам та виробникам інформацію про властивості сортів, придатність їх до використання у різних регіонах, а також забезпечити інформаційний обмін між суб'єктами майнових прав на сорти рослин, сільгоспвиробниками та виробниками сортового насіння.

Використана література:

1. Проект концепції Державної програми формування національних сортових рослинних ресурсів на 2005-2010 рр. // www.rada.gov.ua.
2. Методика державного випробування сортів рослин на придатність до поширення в Україні: загальна частина // Міністерство аграрної політики України, Державна служба з охорони прав на сорти рослин. - Охорона прав на сорти рослин: офіційний бюлетень. - К., 2003 р., - № 1, частина 3. ~ 208 с.
3. Керівництво з проведення формальної експертизи документів заявки на сорт рослин і кваліфікаційної (технічної) експертизи сортів рослин. // Міністерство аграрної політики України, Державна служба з охорони прав на сорти рослин. [Затверджено наказом Державної служби з охорони прав на сорти рослин від 3 вересня 2007 р. № 341] - К.: Алефа, 2007. - 119 с.
4. Закон України „Про внесення змін до Закону України „Про охорону прав на сорти рослин”//газ. Голос України. - 2002, - № 46 (берез.) - С. 27-97.

УДК 631.526.32 (477)

Гончарук В. Я., Загинайло М. І. Сортові рослинні ресурси України на 2008 рік // Сортовивчення та охорона прав на сорти рослин. - К., 2008. - № 7.

За підсумками роботи закладів експертизи та секцій Експертною радою Держсортслужби прийнято рішення рекомендувати сорти до державної реєстрації майнового права інтелектуальної власності на поширення, державної реєстрації майнових прав інтелектуальної власності, затвердити перелік перспективних для поширення в Україні у 2008 р., відмовити в державній реєстрації майнового права інтелектуальної власності.

Ключові слова: нові сорти, перспективні сорти, майнові права інтелектуальної власності на сорт і на поширення сорту, секція експертної ради, Експертна рада Держсортслужби, кваліфікаційна експертиза сортів.

УДК 631.526.32 (477)

Гончарук В. Я., Загинайло Н. И. Сортвые растительные ресурсы Украины в 2008 году // Сортовивчення та охорона прав на сорти рослин. - К., 2008. - № 7.

По результатам работы экспертных учреждений и секций Экспертным советом Госсортслужбы принято решение рекомендовать сорта к государственной регистрации имущественных прав индивидуальной собственности по распространению, государственной регистрации имущественных прав индивидуальной собственности, утвердить перечень перспективных для распространения в Украине в 2008 г., отказать в государственной регистрации имущественных прав индивидуальной собственности.

УДК 631.526.32 (477)

Goncharuk V., Zagynailo M. Plant varietal resources of Ukraine in 2008 // Сортовивчення та охорона прав на сорти рослин. - К., 2008. - № 7.

On the base of examinational institutions activity results summarizing by the Experts Council of State Variety Service, decision to recommend varieties for state registration of the proprietary right of intellectual property for dissemination, state registration of the proprietary rights of intellectual property, to approve the List of Perspective for Dissemination in Ukraine in 2008 Varieties, to decline state registration of the proprietary right of intellectual property, has been approved.